

Metodický list pre učiteľov

Téma: Udržateľný spôsob života a zálohovanie PET fliaš a Al plechoviek

Cieľ hodiny

Žiak vie zdôvodniť význam udržateľného spôsobu života v kontexte systému zálohovania PET fliaš a Al plechoviek na Slovensku.

Žiak si uvedomuje vlastný prínos k ochrane životného prostredia.

Cieľová skupina

Žiaci stredných škôl

Môže sa aplikovať aj pre žiakov 8. a 9. ročníka ZŠ

Predmetový kontext

- Etická výchova
- Občianska náuka

Dĺžka trvania

45 minút

Kľúčové pojmy na hodine

Zálohový systém na Slovensku, udržateľnosť života, recyklácia, ekologická stopa.

Priebeh hodiny

- Vedieť definovať/vysvetliť udržateľnosť
- Vedieť opísať princíp zálohovania na Slovensku
- Vedieť uviesť aspoň 3 príklady udržateľnosti
- Vedieť rozlíšiť medzi udržateľnými a neudržateľnými procesmi vo vlastnom živote
- Uviesť príklady prekážok v zálohovaní vo vlastnom živote
- Zhodnotiť efektívnosť zálohovania a udržateľnosti

1. Úvod (10 minút) – „Čo je udržateľný spôsob života“

- Vyhľadanie základných pojmov: udržateľnosť, ekologická stopa, recyklácia. Vytvorenie spoločného slovníka pojmov.
- Krátka diskusia so žiakmi o tom, čo pre nich znamená udržateľnosť a ako sa môžu správať ekologickejšie.

Úloha pre žiakov:

Vytvorte 4-členné skupiny. Vyhľadajte v online slovníkoch pojmy „udržateľnosť, ekologická stopa, recyklácia“. Hľadajte definíciu tak, aby ste sa vyhli pravdepodobnosti, že Vaša definícia bude totožná s tou, ktorú našli spolužiaci v druhej skupine. Vypíšte vlastnú charakteristiku pojmov do pripraveného pracovného listu a doplňte zdroj, z ktorého ste vychádzali.

Spojte sa s najbližšou skupinou. Porovnajte definície, ktoré ste našli. Čo majú spoločné, v čom sa odlišujú? Odpovedzte tiež na otázku, či je zdroj, z ktorého ste vychádzali, relevantný.

Sadnite si tak, aby ste na seba videli (ideálne do kruhu). Odpovedajte na otázku: „Čo pre Vás osobne znamená udržateľný spôsob života a recyklácia?“ (alternatívne otázky do diskusie: Ktoré Vaše spôsoby by ste mohli charakterizovať ako ekologický spôsob života/udržateľný spôsob života?“

2. Hlavná časť (30 minút):

- Informácie o zálohovom systéme PET fliaš a Al plechoviek na Slovensku
- Kritická úvaha: Prečo vôbec zálohovať?
- Praktická aktivita: Zálohovanie v osobnom kontexte

a) *Zálohový systém PET fliaš na Slovensku:*

Úloha pre žiakov:

Predtým, ako si prejdeme prezentáciu o zálohovom systéme na Slovensku, vypíšte si do pracovného listu v 4-člennej skupine všetko, čo už o zálohovaní PET fliaš a Al plechoviek na Slovensku už viete. Spíšte si aj to, čo by ste sa chceli o zálohovom systéme dozvedieť.

V prezentácii o Zálohovom systéme PET fliaš a Al plechoviek na Slovensku identifikujte základné informácie:

- Kedy bol spustený na Slovensku zálohový systém?
- Ktoré obaly sa zálohujú?
- Ako spoznám zálohovaný obal?

- Kedy sa mi vráti záloh späť?
- Čo sa stane, ak obal vyhodím do žltej nádoby na triedený zber?
- Kto spravuje zálohový systém?
- Kto reguluje a kontroluje zálohový systém ?

Na záver v 4-člennej skupine skontrolujte svoje odpovede v 4-člennej skupine. Skontrolujte, čo ste vedeli, doplňte, čo ste sa dozvedeli nové a vyhodnoťte, či ste získali aj nové informácie o zálohovom systéme. Označte otázky, na ktoré ešte odpovede nemáte.

V rámci celej triedy diskutujte: Aké sú výhody a nevýhody zálohového systému? Čo sa stane s PET fľašami po vrátení? Aký je environmentálny význam tohto systému?

b) *Kritické myslenie: Prečo vôbec zálohovať?*

Úloha pre žiakov:

V 4-členných skupinách si nájdite priestor na nerušenú prácu. Vyberte si jednu z otázok na zamyslenie (napr. „Zálohovanie je len zbytočná komplikácia“, „Recyklácia je lepšia, pretože...“, „Zálohovanie zaťažuje životné prostredie, pretože je potrebný prevoz fliaš po Slovensku“). Diskutujte o svojich stanoviskách v skupinách, overujte si svoje názory, hľadajte podporné argumenty na relevantných stránkach, zvažujte rôzne alternatívy.

Zhromaždené argumenty prezentujte pred ostatnými žiakmi v triede. Odpovedajte na otázky spolužiakov a reagujte na protiargumenty.

Zhodnoťte, ktoré argumenty a zistenia Vás prekvapili, zapíšte si do pracovného listu, čo ste sa dozvedeli o zálohovaní nové, ktoré poznatky sa Vám potvrdili. Ktoré otázky ostávajú ešte otvorené a nezodpovedané?

c) *Praktická aktivita (úloha na zamyslenie doma)*

Úloha pre žiakov

Vašou úlohou bude sledovať Vaše konanie v situáciách, ktoré obsahujú udržateľné a neudržateľné riešenie. Zapište si, ako ste sa rozhodli situáciu vyriešiť. Po týždni si vyhodnoťte, či Vaše správanie smeruje k udržateľnému spôsobu života.

Situácie, ktoré si môžete všímať:

- Pri možnosti si vybrať si jednorázovú fľašu alebo fľašu na opakované použitie, vybral som si.....
- Zálohovanú fľašu som hodil do koša na recyklovanie, na zmesový odpad, do zálohomatu.
- V prípade možnosti si nápoj pripravím doma alebo si kúpim nápoj v obchode/bufete.

- Odpad, ktorý produkujem, triedim a odhadzujem do príslušných košov.
- Používam obaly, ktoré je možné použiť viackrát.
- Na presuny využívam MHD, zdieľané dopravné prostriedky (kolobežky, bicykle), chodím pešo alebo preferujem taxi/vozenie auto.
- Kupujem si jedlo v jednorázových obaloch (napr. balená bageta) alebo si kupujem servírované jedlo, príp. jedlo balené v recyklovaných obaloch.

Alternatíva praktickej aktivity na hodine

Úloha pre žiakov

V 4-členných skupinách reagujte na situáciu: Máš možnosť kúpiť si nápoj v plastovej fľaši alebo použiť vlastnú opakovane použiteľnú fľašu. Aké rozhodnutie by si urobil a prečo? Uvažujte, ako by Vaše správanie ovplyvnilo životné prostredie.

Popíšte v diskusii, čo ovplyvňuje Vaše konanie.

3. Zhrnutie a záver (5 minút):

- Návrh vlastného prínosu k udržateľnosti
- Zhodnotenie osvojených nových poznatkov

Reflexia

Úloha pre žiakov

Žiaci, napíšte na lístočky/do online aplikácie, ako môžete zmeniť svoje správanie, aby prispeli k udržateľnosti. Nalepte tieto lístočky na spoločný poster, príp. ich ponechajú ako anonymné odkazy v aplikácii MIRO/JUMBOARD/Sli.Do. Po 2 týždňoch sa pozrieme na Vaše očakávané zmeny a zhodnotíme, čo sa Vám podarilo dosiahnuť.

- *Zhrnutie*

Úloha pre žiakov

Odpovedzte na otázky:

- Ktoré poznatky o udržateľnom spôsobe živote ste si potvrdili?
- Ktoré poznatky o zálohovom systéme ste už mali?
- Čo ste sa dozvedeli nové o udržateľnosti a o zálohovom systéme?
- Čo nové ste sa dozvedeli o zálohovom systéme a o udržateľnom spôsobe života?
- Aké otázky Vám ostali ešte otvorené? Čo ešte potrebujete zistiť?